

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันพืชในตระกูล Zingiberaceae หลายสกุลมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นไม้ดอกทางการค้าตั้งเห็นได้จาก ปทุมมา และ กระเจียว ซึ่งเป็นพืชในสกุล *Curcuma* ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไม้ดอกการค้าชนิดใหม่และได้รับความนิยมมากขึ้นจนกระทั่งเป็นไม้ดอกส่งออกในปัจจุบัน (โอฬาร, 2539) นอกจากนี้ยังมีอีกหลายสกุลที่ได้รับความนิยมในการเป็นไม้ดอกไม้ประดับเสมอมาเช่น จิงประดับ (*Zingiber spp.*) ข่าประดับ (*Alpinia spp.*) และ คาทลา (*Etilingera sp.*) ซึ่งล้วนแล้วแต่มีศักยภาพในการส่งออก

หงส์เหินหรือดอกเข้าพรรษา (*Globba spp.*) เป็นพืชที่มีการนำช่อดอกมาใช้ประโยชน์ในงานพิธีทางศาสนามานานแล้วในบางท้องถิ่นทางภาคกลาง เช่น ในประเพณีงานบุญตักบาตรดอกไม้ในวันเข้าพรรษาของชาวอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จนได้ชื่อท้องถิ่นว่าต้นดอกเข้าพรรษา (ภัทรพร, 2540) พืชชนิดนี้เป็นพืชในตระกูล Zingiberaceae อีกสกุลหนึ่งที่กำลังเป็นที่สนใจในเชิงการพัฒนาให้เป็นไม้ดอกการค้า เนื่องจากมีช่อดอกที่สวยงาม แปลกตา และมีความผันแปรในลักษณะของช่อดอก สีของใบประดับ รูปร่างและสีของดอกย่อย ตลอดจนรูปร่างและสีของใบและขนาดของต้น อายุการใช้งานของดอกทนนาน สามารถยืดอายุการปักแจกันได้นานถึง 1 เดือน (หนึ่งฤทัย, 2540) นอกจากนี้แล้วยังเป็นพืชที่ปลูกเลี้ยงง่าย เจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนและกึ่งร้อน มีโรคและแมลงศัตรูน้อย ออกดอกในฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงที่ตลาดขาดแคลนดอกไม้

Williams *et al.* (2002) รายงานว่าบริเวณป่าชื้นของประเทศไทยและประเทศพม่ามีความหลากหลายของหงส์เหินค่อนข้างสูง โดยพบว่ามีมากกว่า 50 ชนิด สอดคล้องกับ รายงานของ พวงเพ็ญ (2532) ซึ่งกล่าวว่ามีพืชสกุล *Globba* เจริญเติบโตในป่าของไทยมากกว่า 40 ชนิด และ Larsen (1980) รายงานว่าป่าแถบภาคเหนือและภาคกลางมีความหลากหลายของพืชสกุลนี้สูงกว่าภาคอื่น โดยพบว่าขึ้นปะปนกับไม้ป่าภายใต้ร่มเงาของต้นไม้ใหญ่

ด้วยเหตุที่หงส์เหินเป็นพืชที่มีศักยภาพในเชิงการค้าและมีความหลากหลายทางพันธุกรรมค่อนข้างสูงดังกล่าวมาแล้วนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาพืชสกุลนี้ในเชิงของการ

สำรวจและรวบรวมพันธุ์ของหงส์เหินที่เจริญเติบโตในสภาพธรรมชาติในพื้นที่ป่าขุนแม่กวง บริเวณเขตอำเภอคอยสะเก็ด และกิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ แล้วเลือกตัวอย่างที่แตกต่างกัน (accession) ที่น่าจะมีศักยภาพในการพัฒนาให้มีคุณค่าทางการประดับมาศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านสัณฐานวิทยา กายวิภาควิทยา และ การเจริญเติบโตเพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อเนื่องต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved